

Łódź, dnia stycznia 2009 r.



**NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W ŁODZI**

ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź 7
tel. 683-11-00 (fax) 683-11-29 skr. poczt. 243

**P/08/116
LLO-410-39-02/08**

Pan

Krzysztof **CHOJNIAK**

Prezydent Miasta Piotrkowa Trybunalskiego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała w Urzędzie Miasta Piotrkowa Tryb. realizację Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, zwanego w dalszym ciągu „Programem”, lub KPOŚK”, w aglomeracji Piotrków Tryb. w latach 2006 - 2008 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 17 grudnia 2008 r. - Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania związane z realizacją zadań określonych w KPOŚK, ponieważ obowiązki z tym związane nie były prawidłowo wykonywane. Przyjęte zadania dotyczące oczyszczania ścieków komunalnych znajdują się jeszcze w fazie przedprojektowej, co może skutkować niedotrzymaniem wymaganego terminu do spełnienia norm w zakresie redukcji zanieczyszczeń.

1. Aglomeracja Piotrków Trybunalski została wyznaczona rozporządzeniem nr 19/06 z dnia 17 maja 2006 r. Wojewody Łódzkiego i obejmowała miasto Piotrków Tryb. (dysponujące oczyszczalnią ścieków) oraz przyległe miejscowości z pięciu gmin: Wola Krzysztoporska, Moszczenica, Grabica, Rozprza i Sulejów. Na podstawie rozporządzenia nr 7/08 Wojewody Łódzkiego z dnia 21 kwietnia 2008 r. obszar aglomeracji został zmniejszony do

miasta Piotrków Tryb. i przyległych miejscowości z gmin: Grabica, Rozprza i Sulejów z uwagi na wycofanie się ze współpracy gmin Moszczenica i Wola Krzysztoperska.

Przedstawiciele trzech gmin w dniu 4 kwietnia 2006 r. podpisali porozumienie międzygminne w sprawie budowy sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Piotrkowa Tryb., gminy Rozprza i gminy Sulejów, w którym m.in. określone zostały prawa i obowiązki stron, a także sposób finansowania tego przedsięwzięcia. Z powodu ograniczenia w latach 2007-2013 do korzystania ze środków z Regionalnego Programu Operacyjnego tylko gmin o równoważnej liczby mieszkańców¹ (RLM) do 15.000, miasto Piotrków Tryb. zmuszone zostało do wycofania się z powyższego porozumienia, a mimo to zobowiązało się (aneksem bez daty) do realizacji części własnej inwestycji na terenie miasta w terminie i w sposób umożliwiający wykonanie inwestycji przez gminy Rozprza i Sulejów oraz do odbioru ścieków z terenu tych gmin. Z uzyskanych informacji od burmistrza i wójtów gmin, z których niektóre miejscowości wchodziły w skład aglomeracji Piotrków Tryb. wynikało m.in., że na terenie gminy Rozprza rozpoczęcie prac budowlanych ma nastąpić w I półroczu 2009 r., obecnie wykonywane są prace projektowe. Brak było natomiast współpracy z pozostałymi gminami, tj. z Wolą Krzysztorską, Moszczenicą i Grabicą. Gminy Wola Krzysztoperska i Moszczenica wycofały się w kwietniu 2008 r. z udziału w aglomeracji Piotrków Tryb., uzasadniając to zamiarem utworzenia własnych aglomeracji. Wójt Gminy Moszczenica wskazał także na brak ze strony miasta Piotrkowa Tryb. konkretnego terminarza podejmowanych czynności, koncepcji programowej oraz wysokie opłaty za odprowadzanie ścieków.

2. Urząd Miasta, zwany dalej „Urzędem”, nie był należycie przygotowany organizacyjnie do zapewnienia prawidłowej i terminowej realizacji Programu. W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu nie określono komórek organizacyjnych lub stanowisk odpowiedzialnych za realizację Programu. Nie wyznaczono także osób nadzorujących lub koordynujących przebieg jego wykonania. Zadania te, wg informacji Pana Prezydenta przekazanej na naradzie pokontrolnej, zostały uwzględnione w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu z dniem 1 stycznia 2009 r. – powierzono je Jednostce Realizującej Projekt. Urząd nie posiadał też harmonogramu realizacji zadań w ramach KPOŚK oraz udokumentowanych (potwierdzonych) źródeł ich finansowania, a także danych charakteryzujących stan sieci kanalizacyjnej i zakresu oczyszczania ścieków na terenie miasta Piotrkowa Tryb. oraz gmin wchodzących w skład aglomeracji Piotrków Tryb.

¹ Równoważna liczba mieszkańców, zdefiniowana została art.43 ust.2 ustawy Prawo wodne

Projekt planu aglomeracji Piotrków Tryb. (opracowanie z 2005 r.) zakładał wybudowanie 130,2 km sieci kanalizacji grawitacyjno-tłocznej, przy liczbie mieszkańców 16.198 osób obsługiwanych przez tę sieć, co daje wskaźnik 124,41 (tj. liczba osób/km sieci). Planowana ilość ścieków wprowadzanych do kanalizacji miała wynieść 20.202 m³/d. W uzasadnieniu rozporządzenia nr 7/08 podano m.in. że długość kanałów sanitarnych miała wzrosnąć o 88 km (w tym w Piotrkowie Tryb. o 29,4 km) i obsługiwać 12.472 osoby (wskaźnik efektywności 141,7). Zakładano, że wprowadzona ilość ścieków do kanalizacji wyniesie średnio 16.000 m³/d i będą one kierowane do miejskiej oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Tryb. o przepustowości maksymalnej 30.000 m³/d, która przewidziana była do modernizacji aby uzyskać wymagany stopień redukcji zanieczyszczeń, zgodny z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r.²

Zaktualizowany KPOŚK (z maja 2005 r.) dla aglomeracji Piotrków Tryb. przewidywał m.in. uzyskanie do 2007 r. dla oczyszczalni ścieków wymagań w zakresie oczyszczania ścieków i zamierzonego efektu ekologicznego, a w latach 2005-2015 wybudowanie 84 km sieci kanalizacji sanitarnej (w tym 46 km w latach 2005-2010) i modernizację istniejącej sieci kanalizacyjnej o łącznej długości 13 km. Aby uzyskać wymagane parametry odprowadzanych ścieków, oczyszczalnia ścieków miała być poddana modernizacji.

3. W 2004 r. Urząd przystąpił do opracowania projektu „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków”, zgłoszonego do dofinansowania ze środków Unii Europejskiej (Fundusz Spójności), który obejmował modernizację oczyszczalni ścieków, budowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz budowę wodociągów i modernizację ujęcia wody. Łączne nakłady przewidziane do realizacji tego projektu w latach 2007-2010 miały wynieść 181.574 tys. zł. Projekt powyższy obejmował m.in. zadanie (kontrakt 4) „rozbudowa sieci kanalizacyjnych oraz budowa sieci wodociągowych” zakładające m.in. wybudowanie 10 odcinków kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 17,76 km. W dniu 9 stycznia 2008 r. rozstrzygnięty został przetarg na wykonanie dokumentacji projektowej kanalizacji sanitarnej, a w dniu 1 lutego 2008 r. zawarta została umowa z wykonawcą dokumentacji wybranym w drodze przetargu nieograniczonego.,

W badanym okresie na terenie Miasta Piotrkowa Tryb. wybudowano odcinki kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 8,17 km, z czego 1,42 km w 2005 r., 3,83 km w 2006 r., 2,75 km w 2007 r. i 0,17 km w I półroczu 2008 r. oraz na terenie gminy Wola Krzysztoporska w 2006 r. - 1,35 km.

² Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984)

Powyższe dane wskazują, że zarówno aglomeracja Piotrków Tryb. jak i pozostałe gminy wchodzące w jej skład, nie realizowały terminowo zadań określonych w KPOSK, do czego zobowiązuje art. 208 ust. 1 Prawa wodnego³.

Do końca czerwca 2008 r. realizacja ww. Projektu, mimo wydatkowania na ten cel w latach 2005-2008 (I półrocze) 585,6 tys. zł, nie wyszła z fazy opracowań koncepcyjnych. W ramach tych wydatków opłacono m.in. przygotowanie kompletnej dokumentacji przetargowej dla poszczególnych zadań (kontraktów) Projektu. W listopadzie 2008 r. trwały prace nad zmianami programu funkcjonalno – użytkowego oczyszczalni, mające na celu zmniejszenie wartości nakładów potrzebnych do jej modernizacji, przy zachowaniu zakładanego efektu ekologicznego. Zdaniem NIK, część przygotowanej dokumentacji przetargowej może okazać się nieprzydatna lub będzie wymagała stosownych zmian. Wobec rezygnacji z zadania (kontrakt 6) „pomoc techniczna”, opracowana w grudniu 2005 r. za kwotę 16.470 zł, dokumentacja przetargowa stała się zbędna.

4. Stosownie do art. 43. ust. 3c Prawa wodnego - Prezydent Miasta był zobowiązany do składania Wojewodzie Łódzkiemu corocznie, nie później niż do 28 lutego, informacji za rok ubiegły z realizacji Programu.

Przedkładane informacje z realizacji zadań określonych w KPOSK dla aglomeracji Piotrków Tryb. sporządzane były nierzetelnie. W Urzędzie nie zachowała się informacja z realizacji Programu za 2006 r. , która była przesłana Wojewodzie Łódzkiemu. W oparciu o udostępnione dokumenty przez Łódzki Urząd Wojewódzki stwierdzono, że informację za 2006 r. przesłano przy piśmie datowanym 27 lutego 2007 r., podpisanym przez ówczesnego dyrektora Wydziału Infrastruktury Urzędu a obecnie Inżyniera Miasta. Informacja ta nie zawierała szeregu danych wymaganych art. 43 ust. 3b Prawa wodnego, w tym m.in. o wielkości poniesionych nakładów inwestycyjnych i stanu zaawansowania realizowanych przedsięwzięć w ramach Programu.

Informacja za 2007 r. została przesłana do Wojewody Łódzkiego w załączeniu do pisma z dnia 4 marca 2008 r., podpisanego przez Inżyniera Miasta. W informacji tej nie podano szeregu wymaganych przez Łódzki Urząd Wojewódzki danych dotyczących Piotrkowa Tryb., m.in. takich jak: liczba mieszkańców rzeczywistych, liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny, długość sieci kanalizacyjnej ogólnospławnej oraz przyrost RLM w wyniku wykonania sieci kanalizacyjnej.

Informacja ta zawierała nierzetelne dane dotyczące nakładów inwestycyjnych poniesionych na jego realizację (m.in. z uwagi na to, że wykazano je w złotych zamiast w tysiącach

³ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. nr 239, poz. 2019 ze zm.)

złotych). Podano, że nakłady na zbiorcze systemy kanalizacyjne wyniosły ogółem 769,2 mln zł, z czego 344 mln zł pochodziło ze środków własnych. Tymczasem nakłady faktycznie poniesione przez miasto w 2007 r. na wszystkie realizowane zadania inwestycyjne wyniosły 956,3 tys. zł, z tego 737,9 tys. zł na wybudowanie 3,83 km sieci kanalizacyjnej.

Wyjaśniając przyczyny nierzetelnego sporządzenia informacji, Inżynier Miasta podał, że *„odbywało się to na zasadzie wypełniania „tabel” (w miarę posiadania danych z innych jednostek organizacyjnych) i przekazywania ich do ŁUW w Łodzi”*.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- właściwe przygotowanie organizacyjne w zakresie realizacji Programu,
- rzetelne sporządzanie informacji z realizacji KPOŚK oraz terminowe ich przesyłanie do Wojewody Łódzkiego;
- zintensyfikowanie działań mających na celu pełną realizację Programu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Prezydenta w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.